

Izvješ e medijskih objava

05.05.2014

Muzeji Hrvatskog zagorja

3.5.2014	Vecernji list - Podravina, Varaždin,	Stranica/Termin: 25	Hrvatska
Naslov:	Kod kuće ih je gledalo tri tisuće ljudi, sada šire 'Zeleno blago'		
Sadržaj:	KULTURA Prvi mjuzikl o Zagorju gostuje na daskama kazališta Komedija		
Autor:	Ivanica Jurčević ivancica.jurcevic@vecernji.net		
Rubrika, Emisija:	IZ NAŠEG KRAJA	Žanr: izvješće	Naklada:
Ključne riječi:	NEANDERTALCI, MUZEJ KRAPINSKIH NEANDERTALACA, GUBEC TEATAR, MUZEJI		
4.5.2014	Novi list	Stranica/Termin: 2	Hrvatska
Naslov:	I STRUKA KATKAD POMAŽE UNIŠTAVANJU BAŠTINE		
Sadržaj:	Devastacija nacionalnih spomenika najveće vrijednosti, onih koji su prepoznati i kao svjetska baština, u Hrvatskoj nije rezultat samo bespravnih intervencija nestručnjaka već jednako tako i pogrešaka koje se događaju pri institucionalnom djelovanju nadležne Uprave Ministarstva		
Autor:	Nela VALERJEV OGURU		
Rubrika, Emisija:	Mediteran	Žanr: izvješće	Naklada: 21.188,00
Ključne riječi:	DVOR VELIKI TABOR, ICOM		
4.5.2014	Zadarski list	Stranica/Termin: 2	Hrvatska
Naslov:	I STRUKA KATKAD POMAŽE UNIŠTAVANJU BAŠTINE		
Sadržaj:	Devastacija nacionalnih spomenika najveće vrijednosti, onih koji su prepoznati i kao svjetska baština, u Hrvatskoj nije rezultat samo bespravnih intervencija nestručnjaka već jednako tako i pogrešaka koje se događaju pri institucionalnom djelovanju nadležne Uprave Ministarstva		
Autor:	Nela VALERJEV OGURU		
Rubrika, Emisija:	Mediteran	Žanr: izvješće	Naklada: 3.500,00
Ključne riječi:	DVOR VELIKI TABOR, ICOM		
5.5.2014	Business.hr	Stranica/Termin: 4	Hrvatska
Naslov:	TV ekipa Russia 1 u Hrvatskoj snima reportaže		
Sadržaj:	PROMOCIJA		
Autor:	H		
Rubrika, Emisija:	Aktualno	Žanr: izvješće	Naklada: 11.500,00
Ključne riječi:	MUZEJ STARO SELO KUMROVEC		
5.5.2014	Glas Istre	Stranica/Termin: 3	Hrvatska
Naslov:	TV ekipa Russia 1 snima reportaže u Hrvatskoj		
Sadržaj:	ZAGREB -U Hrvatskoj će ovog tjedna od 5. do 9. svibnja boraviti ekipa ruske TV kuće Russia 1 koja će na raznim lokacijama snimati reportaže za potrebe svoje emisije "Dobro jutro, Rusija" najavili su iz Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice (HTZ). HTZ uz lokalne turističke		
Autor:	H		
Rubrika, Emisija:	Novosti	Žanr: izvješće	Naklada: 15.000,00
Ključne riječi:	DVOR VELIKI TABOR, MUZEJ STARO SELO KUMROVEC		
2.5.2014	Express	Stranica/Termin: 75	Hrvatska
Naslov:	Potresne ispovijesti o sudionicima ratnog vihora		
Sadržaj:	U povodu 100. obljetnice početka Prvog svjetskog rata Muzej seljačkih buna u Gornjoj Stubici do 26. svibnja predstavlja 300 izložaka koji otkrivaju osobne tragedije i igre sudbine, teška iskušenja i nedaće koje su ostale pohranjene u obiteljskoj memoriji ili zabilježeni u		
Autor:			
Rubrika, Emisija:	Kultura	Žanr: izvješće	Naklada: 50.000,00
Ključne riječi:	MUZEJ SELJAČKIH BUNA		

2.5.2014	Novosti	Stranica/Termin: 14	Hrvatska
Naslov:	Najve i sin malih gradova		
Sadržaj:	Prema svemu sude i, izložba Titovih fotografija ne e se održati u Zagrebu, Splitu i Rijeci, no interes su pokazali Pula, Varaždin i naro ito Kumrovec		
Autor:	Miroslav Edvin Habek		
Rubrika, Emisija:	RAZGOVOR	Žanr: intervju	Naklada: 8.000,00
Ključne riječi:	MUZEJ STARO SELO KUMROVEC		
2.5.2014	www.index.hr	Stranica/Termin:	Hrvatska
Naslov:	Promocija turizma: Ekipe ruske TV ku e RUSSIA 1 na raznim lokacijama u Hrvatskoj snima		
Sadržaj:	Foto: HTZ / Renco Kosinoži HRVATSKA turisti ka zajednica (HTZ) u terminu od 5.		
Autor:	M.R.		
Rubrika, Emisija:		Žanr: Internetsko	Naklada:
Ključne riječi:	DVOR VELIKI TABOR, MUZEJ STARO SELO KUMROVEC		
4.5.2014	www.novolist.hr	Stranica/Termin:	Hrvatska
Naslov:	I struka katkad pomaže uništavanju baštine		
Sadržaj:	Konzervatori se – istaknuto je više puta u raspravi – moraju vrš e udružiti i odlu nije djelovati, a novac koji se troši u problemati ne obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stru na okupljanja iji bi smisao trebao biti sprije iti		
Autor:	Nela Valerjev Ogurli		
Rubrika, Emisija:		Žanr: Internetsko	Naklada:
Ključne riječi:	DVOR VELIKI TABOR, ICOM		

Naslov: Kod kuće ih je gledalo tri tisuće ljudi, sada šire 'Zeleno blago'

Autor: Ivančica Jurčević ivancica.jurcevic@vecernji.net

Rubrika/Emisija: IZ NAŠEG KRAJA

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 329,79

Naklada:

Ključne riječi: NEANDERTALCI, MUZEJ KRAPINSKIH NEANDERTALACA, GUBEC

KULTURA Prvi mjuzikl o Zagorju gostuje na daskama kazališta Komedija

Kod kuće ih je gledalo tri tisuće ljudi, sada šire 'Zeleno blago'

Projekt je prije godinu dana pokrenulo pedesetak mladih entuzijasta iz stubičkog kraja te je jedinstven u regiji

Ivančica Jurčević
ivancica.jurcevic@vecernji.net

Prvi mjuzikl o Hrvatskom Zagorju "Zeleno blago" gostuje na daskama zagrebačkog kazališta Komedija 11. svibnja u 20 sati. Glavnu ulogu u mjuziklu ima Sementa Rajhard, a sudjeluje sa dvadesetak mladih pjevača i glumaca iz Hrvatskog zagorja.

Tihomir Kožina i Sementa Rajhard MATIJA TOPOLOVEC/PIXSELL

Radi se o projektu koje je 50-ak mladih entuzijasta iz stubičkog kraja pokrenulo prije godinu dana. Jedinstven je to projekt u regiji, upravo zbog toga što je mlada ekipa sve do premijere radila volonterski. Nakon odlične reakcije publike na premijeri koja je bila u listopadu u Festivalnoj dvorani u Krapini, kroz šest izvedbi u Zagorju, mjuzikl je pogledalo preko 3000 gledatelja.

- Rekordan broj ljudi koji su bili oduševljeni projektom cijeli tim je potaknuo da krene izvan granica županije. Tako u suradnji s gradom Zagrebom i Krapinsko-zagorskom županijom krećemo na predstavljanje Zagorja u gradu Zagrebu i to prvo u kazalištu Komedija - kaže Sven Šams, producent mjuzikla.

Mjuzikl se sastoji od pet poznatih priča o Zagorju u modernoj rock verziji. Krapinski neandertalac, Veronika Desinićka, Matija Gubec, Ljudevit Gaj te terme, priče

su koje su povezane, a sve se događa u vlaku kojem putuju djed i djeca te tako upoznaju zeleni zagorski kraj kroz povijest i glazbu. Tijekom povijesnog showa za cijelu obitelj bend od pet glazbenika svu glazbu svira uživo.

Redatelji mjuzikla su Sven Šams i Tihana Strmečki, autor glazbe i libreta je Tihomir Kožina, a glazbeni producent Igor Martinek. Glavne uloge uz Sementu Rajhard ima i Tihomir Kožina, Tomislav Puntarić i Matija Šakoronja.

- Želja nam je predstaviti naše zeleno Zagorje na jedinstven način. Sve informacije o ulaznicama i mjuziklu mogu se potražiti na www.zeleno-bлаго.com - poručuju mladi, glazbeni entuzijasti.

Tijekom showa za cijelu obitelj bend od pet glazbenika svira uživo

Naslov: I STRUKA KATKAD POMAŽE UNIŠTAVANJU BAŠTINE

Autor: Nela VALERJEV OGURU

Rubrika/Emisija: Mediteran

Žanr: izvješ e

Površina/Trajanje: 2.369,46

Naklada: 21.188,00

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, ICOM

Devastacija nacionalnih spomenika najveće vrijednosti, onih koji su prepoznati i kao svjetska baština, u Hrvatskoj nije rezultat samo bespravnih intervencija nestručnjaka već jednako tako i pogrešaka koje se događaju pri institucionalnom djelovanju nadležne Uprave Ministarstva kulture. Dok Ministarstvo tolerira slučajeve poput spomenika Kristu koji je zaklonio pogled na glasoviti Radovanov portal, glavni ulaz trogirske katedrale, ne treba se čuditi nelegalnim zahvatima na baštini, jer oni zapravo imaju dozvolu.

Onoga trena kada je pristalo na betonskog Isusa u Trogiru, umjesto da ga ukloni, Ministarstvo kulture dalo je dozvolu i za plastičnu Bogorodicu koju bi mogli objesiti ispred apsidalnih mozaika u Eufrazijevoj bazilici!

Takvi zaključci i razmišljanja mogli su se čuti na već tradicionalnom skupu »Dijalozi s baštinom«, ovog tjedna održanom na riječkom Filozofskom fakultetu u Rijeci, pod pokroviteljstvom Katedre za istraživanje i zaštitu kulturne baštine Odsjeka za povijest umjetnosti, te nacionalnog odbora ICOMOS-a. Tema ovogodišnjeg skupa bila je »Slika spomenika i princip promjene«, a moguće ukazanje plastične Bogorodice u Eufrazijani najavio je dr. Ivan Matejić, poentirajući raspravu o problemu obnove šibenske katedrale, koji je prikazan kao jedan od najradikalnijih primjera kojima su izlagачi ukazali na probleme konzervatorske prakse u Hrvatskoj.

Alarmantno stanje

O obnovi i zaštiti katedrale sv. Jakova u Šibeniku, koja je 2000. godine upisana na svjetsku listu UNESCO-ove baštine govorio je njezin najbolji poznavatelj dr. Predrag Marković koji je dao iscrpan povijesni pregled intervencija na katedrali, za koju smo skloni misliti da je spomenik kakav je izvorno nastao prije 500 godina, iako su se u povijesnim obnovama događale njezine promjene. Prvi popravci krenuli su već sedam godina nakon posvećenja, kad je zbog udara groma oštećena kupola. Nastavili su se kroz čitavo 17. i 18. stoljeće, uglavnom zbog prodora vode, što je problem i danas, da bi sredinom 19. stoljeća uslijedio zahtjevan restauratorski zahvat, najsofisticiraniji u tadašnjoj Monarhiji, tijekom kojeg je taj jedinstven spomenik, glasovit upravo po montažnom načinu gradnje, praktički bio rasklopljen, a kupola demontirana i ponovno složena.

Sagladavajući povijest zaštite i obnove katedrale u višestoljetnom kontekstu Marković se posebno osvrnuo i na suvremena događanja, uz zaključak da su zahvati poduzeti u posljednjih dvadesetak godina upravo suprotni vrijednosti spomenika. Izuzimajući obnovu u Domovinskom ratu oštećene kupole, svi ostali neplanirani, parcijalni i pomalo stihijski zahvati, a posebno posljednji događaji vezani uz obnovu glavnog portala bili su problematični i jasno ocrtavaju alarmantno stanje u službi zaštite spomenika.

Odlukom samo jednog čovjeka iz šibenskog Konzervatorskog odjela, originalni kipici apostola na portalu Posljednjeg suda zamijenjeni su lošim kopijama, a o razini izvedbe slikovito govori i detalj da je godina uklesana na svitku koji drži jedan od kipova na kopiji prepravljena za »neznačajnih« petstotinjak godina.

Umjesto vrhunaca teorije i prakse konzervatorske struke, kako bi dolikovalo spomeniku svjetskog ranga, dobili smo rezultat koji je šokantan i tragikomičan. Takav fiasco šamar je cijeloj konzervatorskoj struci – kazao je Marković uspoređivši ovaj zahvat s interven-

»Dijalozi s baštinom« – stručno-znanstveni skup održan u Rijeci okupi

I STRUKA K UNIŠTAVANJU

cijom 80-godišnje Cecilie Geminez iz Španjolske, koja je iznervirana lošim stanjem freske u crkvi Svete milosti nedaleko od Zaragoze odlučila uzeti stvar u svoje ruke i sama »restaurirati« fresku »Ecce Homo« španjolskog slikara Ellasa Garcije Martineza. Zapanjujući rezultat osigurao joj je popularnost i crkvu su počele posjećivati horde turista, a to je dojmilo i lokalnog župnika pa je odustao da se slika unakaženog Krista vrati u izvorno stanje.

Struka bez učinka

Protiv zamjene originalnih kipova na katedrali sv. Jakova oglasili su se gotovo svi šibenski konzervatori, a reagiralo je i Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, ali kao i u slučaju trogorskog Isusa, za sada bez ikakvog učinka. Aktualni predsjednik Vijeća dr. Dražen Juračić otkrio je da je u katedrali bespravno sagrađen i podrum, odnosno kriptu, što je čak krivično djelo, a ne samo prekršaj dobre konzervatorske prakse. Od Marija Brauna, ravnatelja Hrvatskog konzervatorskog zavoda, čiji stučnjaci u katedrali već godinu i pol dana rade na čišćenju kamena, moglo se čuti da Ministarstvo do sada nije reagiralo ni na inicijativu HRZ-a da se svi poslovi vezani uz obnovu katedrale stave pod kapu te institucije, kako bi se umjesto parcijalnog osigurao integralan pristup spomeniku. Kao jedna od intervencija iz novije povijesti spomenuto je i pjeskarenje katedrale, u izvedbi brodogradbenih radnika i aranžmanu biskupa, što je na pjeskarenim djelovima rezultiralo oštećenjem površine kamena.

Prema mišljenju Predraga Markovića svi spomenici na listi UNESCO-a trebali bi biti pod izravnom skrbi Vlade, jer je neprihvatljivo da o njima odlučuju pojedinci iz lokalnih zavoda. Pri Ministarstvu kulture nužno je svoriti poseban savjet za takve spomenike koji će angažirati najbolje stručnjake, kojih je

sasvim dovoljno u domaćim redovima, samo ih treba iskoristiti.

Kao jedan od velikih problema istaknut je i nedostatak kontinuiteta u pristupu obnovi spomenika, jer svaki novi konzilij kreće ispočetka, zaboravljajući na aktivnosti prethodnika. Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, kao najviše savjetodavno tijelo u području skrbi o baštini, ocijenjeno je tek pukom dekoracijom Ministarstva kulture, a naročito efekta nemaju ni pokušaj oživljavanja aktivnosti Društva konzervatora, kao ni znanstveni skupovi na kojima se raspravlja o problemima, ali se u praksi stvari ne mijenjaju. Konzervatori se, kako je više puta istaknuto u raspravi, stoga moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi.

Devastacija kompleksa u Karlovcu

Pojedinci smatraju da bi nelegalne intervencije na kulturnoj baštini trebalo prijavljivati Državnom odvjetništvu, a današnji stupanj svijesti o kulturnoj baštini uspoređuju sa situacijom od prije nekoliko desetljeća kada je mučenje životinja bilo društveno prihvatljivo ponašanje. U međuvremenu je to postalo nepoželjno, što znači da društvenu svijest treba sustavno jačati i kad je riječ o sprečavanju uništavanja spomenika.

Među neslavnim primjerima, kojima su kumovali i pojedinci iz politike i struke, iznesen je i tragičan primjer tvorničkog kompleksa za proizvodnju potkivačkih čavala što ga je u Karlovcu 1924. izgradila norveška tvrtka Mustad, i danas jedan od vodećih svjetskih proizvođača čavala i ribolovnih udica.

Tvornički kompleks uključuje više zgrada i vrlo je uspjeli urbanistički sklop s interesantnim arhitektonskim kreacijama, a 80 godina

Eklatantan primjer devastacije Kula Cipicco

Marijan Bradanović i Marko Spilčić na skupu

Veliki interes za problematiku očuvanja i zaštite baštine

o je niz povjesničara umjetnosti i konzervatora na temi »Slika spomenika i princip promjene«

KATKAD POMAŽE UJU BAŠTINE

neprekinute proizvodnje čavala za potkivanje deva, konja i magaraca na originalnim stoevima kustosi Tehničkog muzeja u Zagrebu valorizirali su kao kulturološki fenomen svjetskih razmjera. Strojni park je izvoran proizvod norveške tvrtke, a kao raritet se ističe podatak da je postupak održavanja alatnih strojeva u procesu zarenja, brušenja, šiljena i odmaščivanja svo vrijeme proizvodnje bio strogo čuvana poslovna tajna.

Medutim, prodajom tvornice 2001. godine nastupaju nevolje unatoč tome što je kompleks najprije preventivno, a potom i trajno zaštićen kao kulturno dobro. Tvornica je proizvodila čavle za pet kontinenata, a novi ju je vlasnik otkupio s pismom namjere da će održati i unaprijediti proizvodnju. Umjesto toga proizvodnja je 2004. godine ugašena, a najdramatičnija zbivanja uslijedila su u razdoblju od 2006. do 2009. kad vlasnik uklanja dio sklopa zbog izgradnje nove stambeno poslovne zgrade s obećanjem da će novac od prodaje stanova uložiti u obnovu preostalog dijela, što naravno nije učinio.

Zona zaštite kompleksa tada je značajno

Konzervatori se – istaknuto je više puta u raspravi – moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi

zmanjena, čemu vlasnik teži i dalje, pa 2012. godine postavlja zahtjev da se i glavna tvornička zgrada prenamjeni u stambenu, a cijela parcela pretvori u parkirište. Karlovački konzervatori tome se opiru i pokušavaju spasiti makar preostali dio kompleksa iz kojeg je u međuvremenu u nepoznatu odnesena i glavina originalnih strojeva, iako je cijeli proces proizvodnje bio pod zaštitom. Prema nekim informacijama, strojevi su poslani u Norvešku na restauraciju, prema drugima prodani su nekom od tamošnjih muzeja, a većina je uvećena da su zapravo završili u starom željezu.

Vlasniku se zbog toga nije dogodilo ništa, a riječ je lokalnom poduzetniku i očito moćniku koji je probleme rješavao »na višim instancama«.

Cijela priča po mišljenju konzervatora posljedica je nedostatka nacionalne strategije u pristupu industrijskoj baštini. S obzirom na žalosnu sudbinu karlovačke tvornice, postavlja se i pitanje ima li nakon svega što se dogodilo upće smisla štiti tek »jušturu« pogona, no konzervatori smatraju da je tvorničku zgradu svakako potrebno spasiti, pa makar samo i s virtualnim prikazom procesa proizvodnje, uz prezentaciju povijesti karlovačke industrije.

Sindrom Baške

Pitanje smisla očuvanja otvara i primjer Baške na otoku Krku, o kojem su govorili dr. Marijan Bradanović i mr. Željko Bistrovčić. Povijesna cjelina Baške, poznata i kao kulturno dobro »Z-2669«, zaštićena je 1970. godine ali je do danas toliko stradala da se zaštićene vrijednosti i ne prepoznaju. Dogradnjom terasa i različitih elemenata tako čudne tipologije da ih je i terminološki nemoguće opisati, tradicijska arhitektura je uništena, a s njom i ambijentalna vrijednost mjesta u čijoj je povijesnoj jezgri sačuvano samo desetak pitoreskni de-

talja i tek dva karakteristična baščanska dimnjaka. Na žalost, taj slučaj nije usamljen, a na pitanje tko ga je skrivio i kako ga riješiti, odgovor s primjesom ironije ponudio je Bistrovčić.

Krivac bi mogao biti onaj tko je u Bašku prvi doveo rijeke turista, mogli bi biti i sami Baščani, ali i nemoćni konzervatori te inspeksijske službe Ministarstva kulture koje su od 2006. dva puta bile u Baški, iako su u istom razdoblju zaprimile tridesetak prijava zbog nelegalnih intervencija. Osim brisanja registracije zaštićene cjeline, rješenje bi moglo biti da se napravi program konzervatorske sanacije mjesta, a kao treća preostaje već prokušana i najrealnija opcija – pretvarati se da se ništa nije dogodilo!

Izlaganje Krasanke Majer Jurišić ukazalo je na primjeru palasa Velikog Tabora dvorca Miljana i još nekih spomenika, problem obnove oslikanih i obojenih pročelja, za što se se zanimanje konzervatora pobudilo tek 1980-tih godina, a praksa pokazuje da se pri ovim zahvatima umjesto restauriranja izvornika nerijetko kreiraju posve nova pročelja.

Kao suprotnost »prerestauriranju« i stvaranju povijesnih falsifikata, dr. Ivan Matejić prikazao je vrlo sofisticirani primjer restauracije bivše crkve Sv. Stjepana u Peroju koja je u drugoj polovici 19. stoljeća desakralizirana i prodana lokalnim poljodjelcima da je koriste kao sjenik i štalu, a na isti je način i obnovljena i kao crkva i kao štalu, s ostavljanjem prostora budućim naraštajima konzervatora da nastave započeti posao kad budu imali više pouzdatih znanstvenih saznanja o izvornom izgledu crkve i vremenu njezina stanaka.

Sveta pravila restauriranja

Takav pristup obnovi, kako je naglasio Matejić, kod nekih je izazvao dvojbe, a zapravo iskazuje poniznost prema spomeniku i ujedno polemizira s praksom koja ne poštuje sveta pravila restauriranja: poštovanje originala, us-

klađenost novih materijala s izvornim strukturama, uz zahtjev da se novo bez posljedica može ukloniti, kao i princip minimalne intervencije koji se u praksi od svega najmanje poštuje.

No, restauriranje nije »face lifting« i premda radije vidimo mlada zategnuta lica, i lica s borama zaslužuju častu empatiju, a obnova spomenika mora poštovati povijesnu istinu!

Crkva u Peroju s platformom podignutom u visini sjenika, s koje se ručnim lampama mogu osvijetliti i izbliza pogledati ostaci izvredno rijetkih ranoromaničkih fresaka, jedna je od brojnih crkvi koje su kroz povijest preuređene za druge namjene, pa i štale, ali su u moderno vrijeme uglavnom vraćene u izvornu funkciju, dok je perojaska crkva možda i jedan od posljednjih primjera u svijetu koji svjedoči o takvim prenamjenama. To je dodatni razlog da se očuvaju svi njezini povijesni slojevi – smatra Matejić, koji je ovaj slučaj usporedio s principom očuvanja biološke raznolikosti, zbog koje se štite i čuvaju posljednji primjerci neke vrste ma kako nam se činili neatraktivni!

O odnosu percipirane vrijednosti spomenika i poštivanja konzervatorskih načela 19. i 20. stoljeća na primjerima iz slikarske i kiparske baštine u Hrvatskoj govorila je dr. Višnja Bralić. Dr. Marko Spilčić dao je teorijski okvir cijeloj raspravi, dok su mr. Alan Braun i Deni Gobić Bravar prezentirali projekte obnove u Puli i Zagrebu koji tek očekuju realizaciju.

Participacija javnosti

Kroz primjer projekta obnove sklopa stambenih zgrada Ivana Vitića u Laginjinjnoj ulici u Zagrebu, Braun je ukazao na osobitosti zaštite i obnove graditeljskog naslijeđa Moderne, upozorivši na nepostojanje sustavnog istraživanja i zaštite građevina iz ovog razdoblja, kao i skromna domaća, ali i međunarodna iskustva na području njezine obnove. U odnosu na kulturna dobra iz ranijih razdoblja, kod ovih je karakteristična i značajna zastupljenost privatnog vlasništva. No, povoljna je okolnost da je izvorna projektna dokumentacija bolje očuvana i lakše dostupna, a ponekad postoji i mogućnost konzultacije s autorima projekata ili njihovim suradnicima. Tako je i u slučaju projekta obnove Vitićevog stambenog sklopa konzultirana njegova udovica, što je olakšalo odluku da se problematične drvene rebrenice zbog kojih čuveni Vitićev neboder nikad nije dobio uporabnu dozvolu, a neki su stanari bili osuđeni i na život u mraku, zamijene aluminijumskim. Naime, njegova je supruga potvrdila da je autor upravo takvo rješenje izvorno i planirao, ali ga je tadašnji investitor smatrao preskupim.

Na primjeru projekta revitalizacije i rekonstrukcije malog rimskog kazališta u Puli, Deni Gobić Bravar ukazala je na nedoumicu koje proizlaze iz nedefiniranog konzervatorskog stava treba li ovaj spomenik sačuvati kao arheološku ruinu ili pretvoriti u živu pozornicu. Pritom je pokazala više različitih primjera sličnih evropskih kazališta, među kojima se kao posebno zanimljiv ističe primjer iz Valencije, gdje su nadležne službe za zaštitu spomenika raspisale poziv građanima da glasaju za ili protiv projekta koji slijedi konzervatorska pravila, ali izgleda očajno. Međutim, javnost ga je odabrala, a kad ga je nova uprava kazališta odlučila srušiti, građani su još jednom stali u obranu projekta, potpisivanjem peticije. Ovaj primjer između ostalog otvara i pitanje participacije javnosti u donošenju odluka o kulturnoj baštini, a neke je asociirao na slučaj bespravne nadogradnje Kule Cipico u Kaštel Novome, očiti primjer devastacije, za koji su građani palili svijeće nakon odluke da se neprimjerne intervencije uklone i kula vrati u izvorno stanje.

Nela VALERJEV OGURLIĆ
Snimio Roni BRALIĆ

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku

Novoklesani apostoli, kolokvijalno poznati kao šibenski Štumpfovi

Naslov: I STRUKA KATKAD POMAŽE UNIŠTAVANJU BAŠTINE

Autor: Nela VALERJEV OGURU

Rubrika/Emisija: Mediteran

Žanr: izvješ e

Površina/Trajanje: 2.255,33

Naklada: 3.500,00

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, ICOM

Sa skupa na Filozofskom fakultetu

Devastacija nacionalnih spomenika najveće vrijednosti, onih koji su prepoznati i kao svjetska baština, u Hrvatskoj nije rezultat samo bespravnih intervencija nestručnjaka već jednako tako i pogrešaka koje se događaju pri institucionalnom djelovanju nadležne Uprave Ministarstva kulture. Dok Ministarstvo tolerira slučajeve poput spomenika Kristu koji je zaklonio pogled na glasoviti Radovanov portal, glavni ulaz trogirske katedrale, ne treba se čuditi nelegalnim zahtovima na baštini, jer oni zapravo imaju dozvolu.

Onoga trena kada je pristalo na betonskog Isusa u Trogiru, umjesto da ga ukloni, Ministarstvo kulture dalo je dozvolu i za plastičnu Bogorodicu koju bi mogli objesiti ispred apsidalnih mozaika u Eufrazijevoj bazilici!

Takvi zaključci i razmišljanja mogli su se čuti na već tradicionalnom skupu »Dijalozi s baštinom«, ovog tjedna održanom na riječkom Filozofskom fakultetu u Rijeci, pod pokroviteljstvom Katedre za istraživanje i zaštitu kulturne baštine Odsjeka za povijest umjetnosti, te nacionalnog odbora ICOMOS-a. Tema ovogodišnjeg skupa bila je »Slika spomenika i princip promjene«, a moguće ukanje plastične Bogorodice u Eufrazijani najavio je dr. Ivan Matejčić, poentirajući raspravu o problemu obnove sibienske katedrale, koji je prikazan kao jedan od najradikalnijih primjera kojima su izlagači ukazali na probleme konzervatorske prakse u Hrvatskoj.

Alarmantno stanje

O obnovi i zaštiti katedrale sv. Jakova u Šibeniku, koja je 2000. godine upisana na svjetsku listu UNESCO-ove baštine govorio je njezin najbolji poznavatelj dr. Predrag Marković koji je dao iscrpan povijesni pregled intervencija na katedrali, za koju smo skloni misliti da je spomenik kakav je izvorno nastao prije 500 godina, iako su se u povijesnim obnavama događale njezine promjene. Prvi popravci krenuli su već sedam godina nakon posvećenja, kad je zbog udara groma oštećena kupola. Nastavili su se kroz čitavo 17. i 18. stoljeće, uglavnom zbog prodora vode, što je problem i danas, da bi sredinom 19. stoljeća uslijedio zahtjevan restauratorski zahvat, najsloženiji u tadašnjoj Monarhiji, tijekom kojeg je taj jedinstven spomenik, glasovit upravo po montažnom načinu gradnje, praktički bio rasklopljen, a kupola demontirana i ponovno složena.

Sagladavajući povijest zaštite i obnove katedrale u višestoljetnom kontekstu Marković se posebno osvrnuo i na suvremena događanja, uz zaključak da su zahvati poduzeti u posljednjih dvadesetak godina upravo suprotni vrijednosti spomenika. Izuzimajući obnovu u Domovinskom ratu oštećene kupole, svi ostali neplanirani, parcijalni i pomalo stihijski zahvati, a posebno posljednji događaji vezani uz obnovu glavnog portala bili su problematični i jasno ocrtavaju alarmantno stanje u službi zaštite spomenika.

Odlukom samo jednog čovjeka iz šibenskog Konzervatorskog odjela, originalni kipići apostola na portalu Posljednjeg suda zamijenjeni su lošim kopijama, a o razini izvedbe slikovito govori i detalj da je godina uklesana na svitku koji drži jedan od kipova na kopiji prepravljena za »neznatnih« petstotinjak godina.

Umjesto vrhunaca teorije i prakse konzervatorske struke, kako bi dolikovalo spomeniku svjetskog ranga, dobili smo rezultat koji je šokantan i tragikomičan. Takav fijasko šamar je cijelom konzervatorskoj struci – kazao je Marković uspoređivši ovaj zahvat s interven-

»Dijalozi s baštinom« – stručno-znanstveni skup održan u Rijeci okupi

I STRUKA K UNIŠTAVANJU

cijom 80-godišnje Cecilie Gimenez iz Španjolske, koja je iznervirana lošim stanjem freske u crkvi Svete milosti nedaleko od Zaragoze odlučila uzeti stvar u svoje ruke i sama »restaurirati« fresku »Ecce Homo« španjolskog slikara Eliasa Garcije Martineza. Zapanjujući rezultat osigurao joj je popularnost i crkvu su počele posjećivati horde turista, a to je dojmilo i lokalnog župnika pa je odustao da se slika unakaženog Krista vrati u izvorno stanje.

Struka bez učinka

Protiv zamjene originalnih kipova na katedrali, sv. Jakova oglasili su se gotovo svi šibenski konzervatori, a reagiralo je i Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, ali kao i u slučaju trogorskog Isusa, za sada bez ikakvog učinka. Aktualni predsjednik Vijeća dr. Dražen Juračić otkrio je da je u katedrali bespravno sagrađen i podrum, odnosno kripa, što je čak krivično djelo, a ne samo prekršaj dobre konzervatorske prakse. Od Marija Brauna, ravnatelja Hrvatskog konzervatorskog zavoda, čiji stučnjaci u katedrali već godinu i pol dana rade na čišćenju kamena, moglo se čuti da Ministarstvo do sada nije reagiralo ni na inicijativu HRZ-a da se svi poslovi vezani uz obnovu katedrale stave pod kapu te institucije, kako bi se umjesto parcijalnog osigurao integralan pristup spomeniku. Kao jedna od intervencija iz novije povijesti spomenuto je i pjeskarenje katedrale, u izvedbi brodogradnih radnika i aranžmanu biskupa, što je na pjeskarenim djelovima rezultiralo oštećenjem površine kamena.

Prema mišljenju Predraga Markovića svi spomenici na listi UNESCO-a trebali bi biti pod izravnom skrbi Vlade, jer je neprihvatljivo da o njima odlučuju pojedinci iz lokalnih zavoda. Pri Ministarstvu kulture nužno je svoriti poseban savjet za takve spomenike koji će angažirati najbolje stručnjake, kojih je

sasvim dovoljno u domaćim redovima, samo ih treba iskoristiti.

Kao jedan od velikih problema istaknut je i nedostatak kontinuiteta u pristupu obnovi spomenika, jer svaki novi konzilij kreće ispočetka, zaboravljajući na aktivnosti prethodnika. Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, kao najviše savjetodavno tijelo u području skrbi o baštini, ocijenjeno je tek pukom dekoracijom Ministarstva kulture, a naročito efekta nemaju ni pokušaj oživljavanja aktivnosti Društva konzervatora, kao ni znanstveni skupovi na kojima se raspravlja o problemima, ali se u praksi stvari ne mijenjaju. Konzervatori se, kako je više puta istaknuto u raspravi, stoga moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi.

Devastacija kompleksa u Karlovcu

Pojedinci smatraju da bi nelegalne intervencije na kulturnoj baštini trebalo prijavljivati Državnom odvjetništvu, a današnji stupanj svijesti o kulturnoj baštini uspoređuju sa situacijom od prije nekoliko desetljeća kada je mučenje životinja bilo društveno prihvatljivo ponašanje. U međuvremenu je to postalo nepoželjno, što znači da društvenu svijest treba sustavno jačati i kad je riječ o sprečavanju uništavanja spomenika.

Medu neslavnim primjerima, kojima su kumovali i pojedinci iz politike i struke, iznesen je i tragičan primjer tvorničkog kompleksa za proizvodnju potkivačkih čavala što ga je u Karlovcu 1924. izgradila norveška tvrtka Mustad, i danas jedan od vodećih svjetskih proizvođača čavala i ribolovnih udica.

Tvornički kompleks uključuje više zgrada i vrlo je uspješni urbanistički sklop s interesantnim arhitektonskim kreacijama, a 80 godina

Eklatantan primjer devastacije Kula Cipicco

Marijan Bradanović i Marko Spčić na skupu

Veliki interes za problematiku očuvanja i zaštite baštine

o je niz povjesničara umjetnosti i konzervatora na temi »Slika spomenika i princip promjene«

KATKAD POMAŽE UJU BAŠTINE

neprekinute proizvodnje čavala za potkivanje deva, konja i magaraca na originalnim stojevima kustosi Tehničkog muzeja u Zagrebu valorizirali su kao kulturološki fenomen svjetskih razmjera. Strojni park je izvoran proizvod norveške tvrtke, a kao raritet se ističe podatak da je postupak održavanja alatnih strojeva u procesu zarenja, brušenja, šiljenja i odmaščivanja svo vrijeme proizvodnje bio strogo čuvana poslovna tajna.

Međutim, prodajom tvornice 2001. godine nastupaju nevolje unatoč tome što je kompleks najprije preventivno, a potom i trajno zaštićen kao kulturno dobro. Tvornica je proizvodila čavle za pet kontinenta, a novi ju je vlasnik otkupio s pismom namjere da će održati i unaprijediti proizvodnju. Umjesto toga proizvodnja je 2004. godine ugašena, a najdramatičnija zbivanja uslijedila su u razdoblju od 2006. do 2009. kad vlasnik uklanja dio sklopa zbog izgradnje nove stambeno poslovne zgrade s obećanjem da će novac od prodaje stanova uložiti u obnovu preostalog dijela, što naravno nije učinio.

Zona zaštite kompleksa tada je značajno

Konzervatori se – istaknuto je više puta u raspravi – moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi

smanjena, čemu vlasnik teži i dalje, pa 2012. godine postavlja zahtjev da se i glavna tvornička zgrada prenamjeni u stambenu, a cijela parcela pretvori u parkiralište. Karlovački konzervatori tome se opiru i pokušavaju spasiti makar preostali dio kompleksa iz kojeg je u međuvremenu u nepoznato odnesena i glavina originalnih strojeva, iako je cijeli proces proizvodnje bio pod zaštitom. Prema nekim informacijama, strojevi su poslani u Norvešku na restauraciju, prema drugima prodani su nekom od tamošnjih muzeja, a većina je uvjereni da su zapravo završili u starom željezu.

Vlasniku se zbog toga nije dogodilo ništa, a riječ je lokalnom poduzetniku i očito moćniku koji je probleme rješavao »na višim instancama«.

Cijela priča po mišljenju konzervatora posljedica je nedostatka nacionalne strategije u pristupu industrijskoj baštini. S obzirom na žalosnu sudbinu karlovačke tvornice, postavlja se i pitanje ima li nakon svega što se dogodilo upće smisla štiti tek »jušturu« pogona, no konzervatori smatraju da je tvorničku zgradu svakako potrebno spasiti, pa makar samo i u virtualnom prikazom procesa proizvodnje, uz prezentaciju povijesti karlovačke industrije.

Sindrom Baške

Pitanje smisla očuvanja otvara i primjer Baške na otoku Krku, o kojem su govorili dr. Marijan Bradanović i mr. Željko Bistrovčić. Povijesna cjelina Baške, poznata i kao kulturno dobro »Z-2669«, zaštićena je 1970. godine ali je do danas toliko stradala da se zaštićene vrijednosti i ne prepoznaju. Dogradnjom terasa i različitih elemenata tako čudne tipologije da ih je i terminološki nemoguće opisati, tradicijska arhitektura je uništena, a s njom i ambijentalna vrijednost mjesta u čijoj je povijesnoj jezgri sačuvano samo desetak pitoreskih de-

talja i tek dva karakteristična bašćanska dimnjaka. Na žalost, taj slučaj nije usamljen, a na pitanje tko ga je skrivio i kako ga riješiti, odgovor s primjesom ironije ponudio je Bistrovčić.

Krivac bi mogao biti onaj tko je u Bašku prvi doveo rijeke turista, mogli bi biti i sami Bašćani, ali i nemoćni konzervatori te inspeksijske službe Ministarstva kulture koje su od 2006. dva puta bile u Baški, iako su u istom razdoblju zaprimile tridesetak prijava zbog nelegalnih intervencija. Osim brisanja registracije zaštićene cjeline, rješenje bi moglo biti da se napravi program konzervatorske sanacije mjesta, a kao treća preostaje već prokušana i najrealnija opcija – pretvarati se da se ništa nije dogodilo!

Izlaganje Krasanke Majer Jurišić ukazalo je na primjeru palasa Velikog Tabora, dvorca Miljana i još nekih spomenika, problem obnove oslikanih i obojenih pročelja, za što se se zanimanje konzervatora pobudilo tek 1980-tih godina, a praksa pokazuje da se pri ovim zahtevima umjesto restauriranja izvornika nerijetko kreiraju posve nova pročelja.

Kao suprotnost »prerestauriranju« i stvaranju povijesnih falsifikata, dr. Ivan Matejčić prikazao je vrlo sofisticirani primjer restauracije bivše crkve Sv. Stjepana u Perju koja je u drugoj polovici 19. stoljeća desakralizirana i prodana lokalnim poljodjelcima da je koriste kao sjenik i štalu, a na isti je način i obnovljena: i kao crkva i kao štala, s ostavljanjem prostora budućim naraštajima konzervatora da nastave započeti posao kad budu imali više pouzdanih znanstvenih saznanja o izvornom izgledu crkve i vremenu njezina nastanka.

Sveta pravila restauriranja

Takav pristup obnovi, kako je naglasio Matejčić, kod nekih je izazvao dvojbe, a zapravo iskazuje poniznost prema spomeniku i ujedno polemizira s praksom koja ne poštuje sveta pravila restauriranja: poštivanje originala, us-

kladenost novih materijala s izvornim strukturama, uz zahtjev da se novo bez posljedica može ukloniti, kao i princip minimalne intervencije koji se u praksi od svega najmanje poštuje.

No, restauriranje nije »face lifting« i premda radije vidimo mlada zategnuta lica, i lica s borama zaslužuju častu empatiju, a obnova spomenika mora poštovati povijesnu istinu!

Crkva u Perju s platformom podignutom u visini sjenika, s koje se ručnim lampama mogu osvijetliti i izbliza pogledati ostaci izvredno rijetkih ranoromaničkih fresaka, jedna je od brojnih crkvi koje su kroz povijest preuređene za druge namjene, pa i štale, ali su u moderno vrijeme uglavnom vraćene u izvornu funkciju, dok je perjoška crkva možda i jedan od posljednjih primjera u svijetu koji svjedoči o takvim prenamjenama. To je dodatni razlog da se očuvaju svi njezini povijesni slojevi – smatra Matejčić, koji je ovaj slučaj uporedio s principom očuvanja biološke raznolikosti, zbog koje se štite i čuvaju posljednji primjerci neke vrste ma kako nam se činili neaktirativni!

O odnosu percipirane vrijednosti spomenika i poštivanja konzervatorskih načela 19. i 20. stoljeća na primjerima iz slikarske i kiparske baštine u Hrvatskoj govorila je dr. Vlišnja Bralić. Dr. Marko Spčić dao je teorijski okvir cijeloj raspravi, dok su mr. Alan Brun i Đeni Gobić Bravar prezentirali projekte obnove u Puli i Zagrebu koji tek očekuju realizaciju.

Participacija javnosti

Kroz primjer projekta obnove sklopa stambenih zgrada Ivana Vitića u Laginjinoj ulici u Zagrebu, Braun je ukazao na osobitosti zaštite i obnove graditeljskog naslijeđa Moderne, upozorivši na nepostojanje sustavnog istraživanja i zaštite građevina iz ovog razdoblja, kao i skromna domaća, ali i međunarodna iskustva na području njezine obnove. U odnosu na kulturna dobra iz ranijih razdoblja, kod ovih je karakteristična i značajna zastupljenost privatnog vlasništva. No, povoljna je okolnost da je izvorna projektna dokumentacija bolje očuvana i lakše dostupna, a ponekad postoji i mogućnost konzultacije s autorima projekata ili njihovim suradnicima. Tako je i u slučaju projekta obnove Vitićevog stambenog sklopa konzultirana njegova udovica, što je olakšalo odluku da se problematične drvene rebrice zbog kojih čuveni Vitićev neboder nikad nije dobio uporabnu dozvolu, a neki su stanari bili osuđeni i na život u mraku, zamijene aluminijem. Naime, njegova je supruga potvrdila da je autor upravo takvo rješenje izvorno i planirao, ali ga je tadašnji investitor smatrao preskupim.

Na primjeru projekta revitalizacije i rekonstrukcije malog rimskog kazališta u Puli, Đeni Gobić Bravar ukazala je na nedoumicu koje proizlaze iz nedefiniranog konzervatorskog stava treba li ovaj spomenik sačuvati kao arheološku ruinu ili pretvoriti u živu pozornicu. Pritom je pokazala više različitih primjera sličnih evropskih kazališta, među kojima se kao posebno zanimljiv ističe primjer iz Valencije, gdje su nadležne službe za zaštitu spomenika raspisale poziv građanima da glasaju za ili protiv projekta koji sljedbi konzervatorska pravila, ali izgleda očajno. Međutim, javnost ga je odabrala, a kad ga je nova uprava kazališta odlučila srušiti, građani su još jednom stali u obranu projekta, potpisivanjem petice. Ovaj primjer između ostalog otvara i pitanje participacije javnosti u donošenju odluka o kulturnoj baštini, a neke je asociirao na slučaj bespravne nadogradnje Kule Ciplico u Kaštel Novome, očiti primjer devastacije, za koji su građani palili svijeće nakon odluke da se neprimjerene intervencije uklone i kula vrati u izvorno stanje.

Nela VALERJEV OGURLIĆ
Snimio Roni BRMALIĆ

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku

Novoklesani apostoli, kolokvijalno poznati kao šibenski Štumpfovi

5.5.2014 **Business.hr**

Stranica/Termin 4

Naslov: TV ekipa Russia 1 u Hrvatskoj snima reportaže

Autor: H

Rubrika/Emisija: Aktualno

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 70,17

Naklada: 11.500,00

Ključne riječi: MUZEJ STARO SELO KUMROVEC

PROMOCIJA

TV ekipa Russia 1 u Hrvatskoj snima reportaže

U Hrvatskoj će od 5. do 9. svibnja, boraviti ekipa ruske TV kuće Russia 1 koja će na raznim lokacijama snimati reportaže za potrebe svoje emisije

"Dobro jutro, Rusija". HTZ uz lokalne turističke zajednice i agenciju Atlantis Travel iz Zagreba kao dio aktivnosti promocije na ruskom tržištu organizira ovo studijsko putovanje TV kuće Russia 1 po Hrvatskoj u sklopu kojeg će posjetiti Zagreb, Kumrovec, Terme Tuhelj, NP Plitvička jezera, NP Brijune i Pulu. **H**

Naslov: TV ekipa Russia 1 snima reportaže u Hrvatskoj

Autor: H

Rubrika/Emisija: Novosti

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 170,02

Naklada: 15.000,00

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, MUZEJ STARO SELO KUMROVEC

TV ekipa Russia 1 snima reportaže u Hrvatskoj

ZAGREB - U Hrvatskoj će ovog tjedna, od 5. do 9. svibnja, boraviti ekipa ruske TV kuće Russia 1 koja će na raznim lokacijama snimati reportaže za potrebe svoje emisije "Dobro jutro, Rusija", najavili su iz Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice (HTZ).

HTZ uz lokalne turističke zajednice i agenciju Atlantis Travel iz Zagreba organizira to studijsko putovanje ruske TV kuće po Hrvatskoj u sklopu kojeg će posjetiti Zagreb, Kumrovec, Terme

Tuhelj, NP Plitvička jezera, NP Brijune i Pulu.

Program boravka ruske TV ekipe u Zagrebu osim razgleda grada uključuje i razgled povijesno zanimljivog hotela Esplanade u Zagrebu, intervju sa renomiranim hrvatskim glazbenicima Maksimom Mrvicom i Zlatanom Stipišićem Gibonijem te posjet zagrebačkoj uspinjači i prisustvovanje ceremoniji paljenja plinske rasvjete.

U Kumrovcu će razgledati Muzej Staro selo uz presenta-

ciju izrade tradicionalnih drvenih igračaka i kovačkih, odnosno lončarskih obrta, nakon čega će posjetiti Terme Tuhelj i dvorac Veliki Tabor u Hrvatskom zagorju. Potom odlaze u obilazak NP-a Plitvička jezera i Brijuna i Pule.

Iz Glavnog ureda HTZ-a napominju da je posjet ruske TV kuće uz dodatne aktivnosti HTZ-a na tržištu Rusije dio aktivnosti promocije na tom tržištu i dodatna prilika za privlačenje ruskih turista u Hrvatsku. (H)

Naslov: Potresne ispovijesti o sudionicima ratnog vihora

Autor:

Rubrika/Emisija: Kultura

Žanr: izvješće

Površina/Trajanje: 65,73

Naklada: 50.000,00

Ključne riječi: MUZEJ SELJA KIH BUNA

Potresne ispovijesti o sudionicima ratnog vihora

U povodu 100. obljetnice početka Prvog svjetskog rata Muzej seljačkih buna u Gornjoj Stubici do 26. svibnja predstavlja 300 izložaka koji otkrivaju osobne tragedije i igre sudbine, teška iskušenja i nedaće koje su ostale pohranjene u obiteljskoj memoriji ili zabilježeni u dopisnicama upućenim najmilijima. Većina izložaka dolazi iz privatnih kolekcija i prvi put će biti prikazana u javnosti.

Naslov: Najveći i sin malih gradova

Autor: Miroslav Edvin Habek

Rubrika/Emisija: RAZGOVOR

Žanr: intervju

Površina/Trajanje: 194,99

Naklada: 8.000,00

Ključne riječi: MUZEJ STARO SELO KUMROVEC

Najveći i sin malih gradova

Prema svemu sudeći, izložba Titovih fotografija neće se održati u Zagrebu, Splitu i Rijeci, no interes su pokazali Pula, Varaždin i naročito Kumrovec

PORTRET JOVANKE BROZ na selu kako u raskošnom kaputu i šubari s leopardovim uzorkom čita na sijenu, fotografija MIROSLAVA KRLEŽE kako hrani slonove, snimka panorame New Yorka, skupne fotografije ozarenih ljudi s masovnih okupljanja, samo su neke od snimki fotoamatera JOSIPA BROZA TITA, koje će prvi put u Hrvatskoj biti predstavljene na više izložbi, počevši s onom u Muzeju Staro selo u Kumrovcu 24. svibnja. Projekt je to kustosa ŽELIMIRA KOŠČEVIĆA, programskog savjetnika samoborske Foto galerije Lang, ostvaren u suradnji s Muzejom istorije u Beogradu, gdje su i pohranjene Titove fotografije, uključujući više stotina pronađenih prije četiri godine, od kojih je sedamdesetak izabrano za izlaganje u Hrvatskoj. — U odabiru sam se rukovodio načelom dobre fotografije dobrog fotoamatera. To je bio osnovni kriterij, a kustos Muzeja istorije MOMO CVIJOVIĆ suglasio se s mojim izborom. Uskoro će biti izložene Titove fotografije od

ranih 1960-ih, kada je bio u Americi, ali i fotografije s putovanja po Jugoslaviji i svijetu, iz njegovih vinograda i s Brijuna iz 1970-ih. Nakon izbora fotografija krajem prošle godine, krenuli smo i s prednavajama izložbe partnerima galerije Lang u Splitu, Rijeci, Dubrovniku, ali i u Ljubljani, Banjoj Luci, Beču, Budimpešti i Bratislavi. Nažalost, neki su, poput Banje Luke, odustali jer nemaju novca za participaciju u organizaciji izložbe, ali žalosti

Bela i Miroslav Krleža
(Foto: Josip Broz)

me što se Split uopće nije javio, a Rijeka još oklijeva – poručuje Košćević.

Prema svemu sudeći, izložba Titovih fotografija, nakon drugačije koncipirane i već održane u Beogradu, neće se održati u Zagrebu, Splitu i Rijeci, najvećim hrvatskim gradovima. S druge strane, interes za izložbu pokazali su Pula, Varaždin i naročito Kumrovec gdje su, kako saznajemo, bili oduševljeni projektom i promptno pristupili njegovoj organizaciji, nakon čega će fotografije biti izložene u galeriji Lang u Samoboru.

Upitan može li uspjeti izložba koja će prikazati Tita kao dobrog fotografa amatera, a izostaviti sve drugo što se veže uz 'najvećeg sina naših naroda i narodnosti', Košćević odgovara da to nije predmet njegova interesa. — Baš me briga. Ovdje je riječ o fotografiji. Mislim da su njegove fotografije vrijedne i da ih treba pokazati javnosti – zaključio je Košćević.

■ Miroslav Edvin Habek

Marš troski

NEBRIGA koju država i Grad Benkovac pokazuju prema ravnokotarskim selima prelazi svaku razumnu i ljudsku mjeru, upozorilo je oko stotina mještana – Hrvata i Srba – prosvjedujući u Biljanama Donjim protiv deponija otpadne troske i najavljene gradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom. O tom centru i brdu crnu troske visokom 20 metara. odlo-

2.5.2014 www.index.hr

Stranica/Termi

Naslov: Promocija turizma: Ekipa ruske TV kuće RUSSIA 1 na raznim lokacijama u

Autor: M.R.

Rubrika/Emisija: Žanr: Internetno izvješće

Površina/Trajanje: 1.247,40

Naklada:

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, MUZEJ STARO SELO KUMROVEC

<http://www.index.hr/vijesti/clanak/promocija-turizma-ekipa-ruske-tv-kuce-russia-1-na-raznim-lokacijama-u-hrvatskoj-snima-reportaze/743216.aspx>

INDEX | Naslovnica | Vijesti | Sport | Black | Rouge | Nightlife | Forum(beta) | Forum | Video | Blogger | Igra | [LOGIRAJ SE](#) | [REGISTRIRAJ SE](#) | [POSTAVI INDEX ZA HOMEPAGE](#) | [Info](#) | | [TRAŽI](#)

VIJESTI | Hrvatska | Zagreb | Regija | Svijet | Crna kronika | Komentari | Novac

Promocija turizma: Ekipa ruske TV kuće RUSSIA 1 na raznim lokacijama u Hrvatskoj snima reportaže

Piše: M.R.

Objavljeno prije 15 minuta

Tekst

Foto: HTZ / Renco Kosinožić

HRVATSKA turistička zajednica (HTZ) u terminu od 5. do 9. svibnja organizira studijsko putovanje ruske TV kuće RUSSIA 1. Tom će prilikom ekipa emisije "Dobro jutro, Rusija" posjetiti Zagreb, [Kumrovec](#), Terme Tuhelj, NP Plitvička jezera, NP Brijuni i Pulu te snimati reportaže na navedenim lokacijama, objavljeno je iz HTZ-a.

Kompletan popratni program, koji je pripremila Hrvatska turistička zajednica u suradnji s lokalnim turističkim zajednicama, uključuje posjet i razgled povijesno zanimljivog hotela Esplanade, kao i intervju s renomiranim hrvatskim glazbenim umjetnicima Maksimom Mrvcim i Zlatanom Stipišićem Gibonijem, posjet zagrebačkoj uspinjači i prisustvovanje ceremoniji paljenja plinske rasvjete.

Upoznavanje Hrvatske ruski TV novinari nastavljaju razgledom Muzeja [Staro selo](#) u [Kumrovcu](#) uz prezentaciju izrade tradicionalnih drvenih igračka i kovačkih, odnosno lončarskih obrta, ali i posjetom i razgledom Termi Tuhelj i dvorca [Veliki Tabor](#).

Posljednje dane boravka ekipa ruske TV kuće provest će u obilasku nacionalnih parkova Plitvička jezera i Brijuni te u razgledu Pule. Tijekom cijeloga boravka u Hrvatskoj ruski novinari imat će priliku kušati hrvatska jela spravljena po tradicionalnoj recepturi, ali i uživati u hrvatskim vinima.

Gostovanje ekipe "Dobro jutro, Rusija" bit će odlična prilika svim lokalnim medijima i dopisništvima za razmjenu iskustava, dok će ruska televizijska ekipa svoj boravak u Hrvatskoj zaokružiti posjetom Hrvatskoj radioteleviziji i gostovanjem u emisiji "Dobro jutro, Hrvatska".

Značaj ruskoga tržišta za Hrvatsku je velik pa će posjet ruske TV kuće RUSSIA 1, uz dodatne aktivnosti Hrvatske turističke zajednice na tržištu Rusije, biti odlična prilika za promidžbu na ruskome tržištu i privlačenje ruskih turista u Hrvatsku.

VEZANO

VIJESTI | TAGOVI

Objavljeno prije 35 minuta
Velika operacija ukrajinskih vlasti: Krenuli napadi na separatiste u Slavjansku, srušena dva vojna helikoptera

četvrtak, 1.5.2014. 19:00

Na Kvarneru oko 25.500 prvomajskih turista

četvrtak, 1.5.2014. 17:06

Ukrajina privela ruskog vojnog atašea, Putin traži povlačenje ukrajinske vojske

NAJPOPULARNIJE

DANAS | JUČER | TJEDAN

Objavljeno prije 5 sati
Policija upozorava građane: Čuvajte se nove internetske prevare

Objavljeno prije 7 sati
Sustav po mjeri parazita: Vjeroučitelji napreduju tri puta brže od ostalih učitelja u školama

Objavljeno prije 35 minuta
Velika operacija ukrajinskih vlasti: Krenuli napadi na separatiste u Slavjansku, srušena dva vojna helikoptera

Objavljeno prije 2 sata
Objavljena potresna snimka s mobitela učenika koji je mrtav izvučen iz olupine južnokorejskog trajekta

Objavljeno prije 50 minuta
Pogledajte kućerinu slavonskog tajkuna Biloša kojem Porezna nije htjela naplatiti 10,5 milijuna kuna duga

NAJNOVIJE

Naslov: I struka katkad pomaže uništavanju baštine

Autor: Nela Valerjev Ogurli

Rubrika/Emisija:

Žanr: Internetno izvješće

Površina/Trajanje: 3.118,50

Naklada:

Ključne riječi: DVOR VELIKI TABOR, ICOM

<http://www.novilist.hr/Kultura/I-struka-katkad-pomaze-unistavanju-bastine>

Grad: Rijeka

Danas:

17°

Sutra:

7°

21

Nedjelja, 4. svibnja 2014.

novilist.hr BETA

pratite nas

TRAŽI

Vijesti | Komentari | Sport | Scena | **Kultura** | Lifestyle | Sci-Tech | Multimedija | Info-Fun

Kazalište | Književnost | Izložbe | Ostalo

AKTUALNE TEME | Izbori za EP 2014. | NK Rijeka | Ukrajina

»DIJALOZI S BAŠTINOM«

I struka katkad pomaže uništavanju baštine

[Pogledaj sve iz: Kultura](#)[Pogledaj sve vijesti](#)

Autor: Nela Valerjev Ogurlić

Objavljeno: 4. travnja 2014. u 12:57

Konzervatori se – istaknuto je više puta u raspravi – moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi

Devastacija nacionalnih spomenika najveće vrijednosti, onih koji su prepoznati i kao svjetska baština, u Hrvatskoj nije rezultat samo bespravnih intervencija nestručnjaka već jednako tako i pogrešaka koje se događaju pri institucionalnom djelovanju nadležne Uprave Ministarstva kulture. Dok Ministarstvo tolerira slučajeve poput spomenika Kristu koji je zaklonio pogled na glasoviti Radovanov portal, glavni ulaz trogirске katedrale, ne treba se čuditi nelegalnim zahvatima na baštini, jer oni zapravo imaju dozvolu.

Onoga trena kada je pristalo na betonskog Isusa u Trogiru, umjesto da ga ukloni, Ministarstvo kulture dalo je dozvolu i za plastičnu Bogorodicu koju bi mogli objesiti ispred apsidalnih mozaika u Eufrazijevoj bazilici!

Takvi zaključci i razmišljanja mogli su se čuti na već tradicionalnom skupu »Dijalozi s baštinom«, ovog tjedna održanom na riječkom Filozofskom fakultetu u Rijeci, pod pokroviteljstvom Katedre za istraživanje i zaštitu kulturne baštine Odsjeka za povijest umjetnosti, te nacionalnog odbora ICOMOS-a. Tema ovogodišnjeg skupa bila je »Slika spomenika i princip promjene«, a moguće ukazanje plastične Bogorodice u Eufrazijani najavio je dr. Ivan Matejčić, poentirajući raspravu o problemu obnove šibenske katedrale, koji je prikazan kao jedan od najradikalnijih primjera kojima su izlagači ukazali na probleme konzervatorske prakse u Hrvatskoj.

Alarmantno stanje

O obnovi i zaštiti katedrale sv. Jakova u Šibeniku, koja je 2000. godine upisana na svjetsku listu UNESCO-ove baštine govorio je njezin najbolji poznavatelj dr. Predrag Marković koji je dao iscrpan povijesni pregled intervencija na katedrali, za koju smo skloni misliti da je spomenik kakav je izvorno nastao prije 500 godina, iako su se u povijesnim obnovama događale njezine promjene. Prvi popravci krenuli su već sedam godina nakon posvećenja, kad je zbog udara groma oštećena kupola. Nastavili su se kroz čitavo 17. i 18. stoljeće, uglavnom zbog prodora vode, što je problem i danas, da bi sredinom 19. stoljeća uslijedio zahtjevan restauratorski zahvat, najsloženiji u tadašnjoj Monarhiji, tijekom kojeg je taj jedinstven spomenik, glasovit upravo po montažnom načinu gradnje, praktički bio rasklopljen, a kupola demontirana i ponovno složena.

Sagladavajući povijest zaštite i obnove katedrale u višestoljetnom kontekstu Marković se posebno osvrnuo i na suvremena događanja, uz zaključak da su zahvati poduzeti u posljednjih dvadesetak godina upravo suprotni vrijednosti spomenika. Izuzimajući obnovu u Domovinskom ratu oštećene kupole, svi ostali neplanirani, parcijalni i pomalo stihijski zahvati, a posebno posljednji događaji vezani uz obnovu glavnog portala bili su problematični i jasno octavaju alarmantno stanje u službi zaštite spomenika.

Marijan Bradanović i Marko Špičić na skupu / Foto Roni BRMALJ

Industrijska baština Rijeke
Industrijska baština

Odlukom samo jednog čovjeka iz šibenskog Konzervatorskog odjela, originalni kipići apostola na portalu Posljednjeg suda zamijenjeni su lošim kopijama, a o razini izvedbe slikovito govori i detalj da je godina uklesana na svitku koji drži jedan od kipova na kopiji prepravljena za »neznatnih« petstotinjak godina.

– Umjesto vrhunaca teorije i prakse konzervatorske struke, kako bi dolikovalo spomeniku svjetskog ranga, dobili smo rezultat koji je šokantan i tragikomičan. Takav fijasko šamar je cijeloj konzervatorskoj struci! – kazao je Marković usporedivši ovaj zahvat s intervencijom 80-godišnje Cecilie Gemenez iz Španjolske, koja je iznervirana lošim stanjem freske u crkvi Svete milosti nedaleko od Zaragoze odlučila uzeti stvar u svoje ruke i sama »restaurirati« fresku »Ecce Homo« španjolskog slikara Eliasa Garcije Martineza. Zapanjujući rezultat osigurao joj je popularnost i crkva su počele posjećivati horde turista, a to je dojmilo i lokalnog župnika pa je odustao da se slika unakaženog Krista vrati u izvorno stanje.

Struka bez učinka

Protiv zamjene originalnih kipova na katedrali sv. Jakova oglasili su se gotovo svi šibenski konzervatori, a reagiralo je i Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, ali kao i u slučaju trogirskog Isusa, za sada bez ikakvog učinka. Aktualni predsjednik Vijeća dr. Dražen Juračić otkrio je da je u katedrali bespravno sagrađen i podrum, odnosno kriptu, što je čak krivično djelo, a ne samo prekršaj dobre konzervatorske prakse. Od Marija Brauna, ravnatelja Hrvatskog konzervatorskog zavoda, čiji stručnjaci u katedrali već godinu i pol dana rade na čišćenju kamena, moglo se čuti da Ministarstvo do sada nije reagiralo ni na inicijativu HRZ-a da se svi poslovi vezani uz obnovu katedrale stave pod kapu te institucije, kako bi se umjesto parcijalnog osigurao integralan pristup spomeniku. Kao jedna od intervencija iz novije povijesti spomenuto je i pjeskarenje katedrale, u izvedbi brodograđevnih radnika i aranžmanu biskupa, što je na pjeskarenim djelovima rezultiralo oštećenjem površine kamena.

Prema mišljenju Predraga Markovića svi spomenici na listi UNESCO-a trebali bi biti pod izravnom skrbi Vlade, jer je neprihvatljivo da o njima odlučuju pojedinci iz lokalnih zavoda. Pri Ministarstvu kulture nužno je svoriti poseban savjet za takve spomenike koji će angažirati najbolje stručnjake, kojih je sasvim dovoljno u domaćim redovima, samo ih treba iskoristiti.

Kao jedan od velikih problema istaknut je i nedostatak kontinuiteta u pristupu obnovi spomenika, jer svaki novi konzilij kreće ispočetka, zaboravljajući na aktivnosti prethodnika. Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, kao najviše savjetodavno tijelo u području skrbi o baštini, ocijenjeno je tek pukom dekoracijom Ministarstva kulture, a naročito efekta nemaju ni pokušaj oživljavanja aktivnosti Društva konzervatora, kao ni znanstveni skupovi na kojima se raspravlja o problemima, ali se u praksi stvari ne mijenjaju. Konzervatori se, kako je više puta istaknuto u raspravi, stoga moraju čvršće udružiti i odlučnije djelovati, a novac koji se troši u problematične obnove spomenika bolje bi bilo usmjeriti u edukaciju i stručna okupljanja čiji bi smisao trebao biti spriječiti štetu, a ne o njoj raspravljati kada već nastupi.

Devastacija kompleksa u Karlovcu

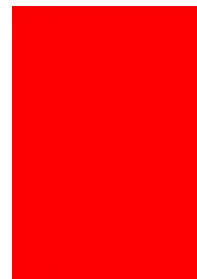
Pojedinci smatraju da bi nelegalne intervencije na kulturnoj baštini trebalo prijavljivati Državnom odvjetništvu, a današnji stupanj svijesti o kulturnoj baštini uspoređuju sa situacijom od prije nekoliko desetljeća kada je mučenje životinja bilo društveno prihvatljivo ponašanje. U međuvremenu je to postalo nepoželjno, što znači da društvenu svijest treba sustavno jačati i kad je riječ o sprečavanju uništavanja spomenika.

Među neslavnim primjerima, kojima su kumovali i pojedinci iz politike i struke, iznesen je i tragičan primjer tvorničkog kompleksa za proizvodnju potkivačkih čavala što ga je u Karlovcu 1924. izgradila norveška tvrtka Mustad, i danas jedan od vodećih svjetskih proizvođača čavala i ribolovnih udica.

Tvornički kompleks uključuje više zgrada i vrlo je uspješni urbanistički sklop s interesantnim arhitektonskim kreacijama, a 80 godina neprekinute proizvodnje čavala za potkivanje deva, konja i magaraca na originalnim stajevima kustosi Tehničkog muzeja u Zagrebu valorizirali su kao kulturološki fenomen svjetskih razmjera. Strojni park je izvoran proizvod norveške tvrtke, a kao raritet se ističe podatak da je postupak održavanja alatnih strojeva u procesu žarenja, brušenja, šiljenja i odmašćivanja svo vrijeme proizvodnje bio strogo čuvana poslovna tajna.

Međutim, prodajom tvornice 2001. godine nastupaju nevolje unatoč tome što je kompleks najprije preventivno, a potom i trajno zaštićen kao kulturno dobro. Tvornica je proizvodila čavle za pet kontinenata, a novi ju je vlasnik otkupio s pismom namjere da će održati i unaprijediti proizvodnju. Umjesto toga proizvodnja je 2004. godine ugašena, a najdramatičnija zbivanja uslijedila su u razdoblju od 2006. do 2009. kad vlasnik uklanja dio sklopa zbog izgradnje nove stambeno poslovne zgrade s obećanjem da će novac od prodaje stanova uložiti u obnovu preostalog dijela, što naravno nije učinio.

Zona zaštite kompleksa tada je značajno smanjena, čemu vlasnik teži i dalje, pa 2012. godine postavlja zahtjev da se i glavna tvornička zgrada prenamjeni u stambenu, a cijela parcela pretvori u parkiralište. Karlovački konzervatori tome se opiru i pokušavaju spasiti makar preostali dio kompleksa iz kojeg je u međuvremenu u nepoznato odnesena i glavna originalnih strojeva, iako je cijeli proces proizvodnje bio pod zaštitom. Prema nekim informacijama, strojevi su poslani u Norvešku na restauraciju, prema drugima

prodani su nekom od tamošnjih muzeja, a većina je uvjeren da su zapravo završili u starom željezu.

Vlasniku se zbog toga nije dogodilo ništa, a riječ je lokalnom poduzetniku i očito moćniku koji je probleme rješavao »na višim instancama«.

Cijela priča po mišljenju konzervatora posljedica je nedostatka nacionalne strategije u pristupu industrijskoj baštini. S obzirom na žalosnu sudbinu karlovačke tvornice, postavlja se i pitanje ima li nakon svega što se dogodilo upće smisla štiti tek »ljušturu« pogona, no konzervatori smatraju da je tvorničku zgradu svakako potrebno spasiti, pa makar samo i s virtualnim prikazom procesa proizvodnje, uz prezentaciju povijesti karlovačke industrije.

Sindrom Baške

Pitanje smisla očuvanja otvara i primjer Baške na otoku Krku, o kojem su govorili dr. Marijan Bradanović i mr. Željko Bistrovčić. Povijesna cjelina Baške, poznata i kao kulturno dobro »Z-2669«, zaštićena je 1970. godine ali je do danas toliko stradala da se zaštićene vrijednosti i ne prepoznaju. Dogradnjom terasa i različitih elemenata tako čudne tipologije da ih je i terminološki nemoguće opisati, tradicijska arhitektura je uništena, a s njom i ambijentalna vrijednost mjesta u čijoj je povijesnoj jezgri sačuvano samo desetak pitoreskni detalja i tek dva karakteristična baščanska dimnjaka. Na žalost, taj slučaj nije usamljen, a na pitanje tko ga je skrivio i kako ga riješiti, odgovor s primjesom ironije ponudio je Bistrovčić.

Krivac bi mogao biti onaj tko je u Bašku prvi doveo rijeke turista, mogli bi biti i sami Baščani, ali i nemoćni konzervatori te inspekcijske službe Ministarstva kulture koje su od 2006. dva puta bile u Baški, iako su u istom razdoblju zaprimile tridesetak prijava zbog nelegalnih intervencija. Osim brisanja registracije zaštićene cjeline, rješenje bi moglo biti da se napravi program konzervatorske sanacije mjesta, a kao treća preostaje već prokušana i najrealnija opcija – pretvarati se da se ništa nije dogodilo!

Izlaganje Krasanke Majer Jurišić ukazalo je na primjeru palasa Velikog Tabora, dvorca Miljana i još nekih spomenika, problem obnove oslikanih i obojenih pročelja, za što se se zanimanje konzervatora pobudilo tek 1980-ih godina, a praksa pokazuje da se pri ovim zahvatima umjesto restauriranja izvornika nerijetko kreiraju posve nova pročelja.

Kao suprotnost »prerestauriranju« i stvaranju povijesnih falsifikata, dr. Ivan Matejčić prikazao je vrlo sofisticirani primjer restauracije bivše crkve Sv. Stjepana u Peroju koja je u drugoj polovici 19. stoljeća desakralizirana i prodana lokalnim poljodjalcima da je koriste kao sjenik i štalu, a na isti je način i obnovljena: i kao crkva i kao štala, s ostavljanjem prostora budućim naraštajima konzervatora da nastave započeti posao kad budu imali više pouzdanih znanstvenih saznanja o izvornom izgledu crkve i vremenu njezina nastanka.

Sveta pravila restauriranja

Takav pristup obnovi, kako je naglasio Matejčić, kod nekih je izazvao dvojbe, a zapravo iskazuje poniznost prema spomeniku i ujedno polemizira s praksom koja ne poštuje sveta pravila restauriranja: poštivanje originala, usklađenost novih materijala s izvornim strukturama, uz zahtjev da se novo bez posljedica može ukloniti, kao i princip minimalne intervencije koji se u praksi od svega najmanje poštuje.

No, restauriranje nije »face lifting« i premda radije vidimo mlada zategnuta lica, i lica s borama zaslužuju časnu empatiju, a obnova spomenika mora poštovati povijesnu istinu!

Crkva u Peroju s platformom podignutom u visini sjenika, s koje se ručnim lampama mogu osvijetliti i izbliza pogledati ostaci izvanredno rijetkih ranoromaničkih fresaka, jedna je od brojnih crkvi koje su kroz povijest preuređene za druge namjene, pa i štale, ali su u moderno vrijeme uglavnom vraćene u izvornu funkciju, dok je perojaska crkva možda i jedan od posljednjih primjera u svijetu koji svjedoči o takvim prenamjenama. To je dodatni razlog da se očuvaju svi njezini povijesni slojevi – smatra Matejčić, koji je ovaj slučaj usporedio s principom očuvanja biološke raznolikosti, zbog koje se štite i čuvaju posljednji primjerci neke vrste ma kako nam se činili neatraktivni!

O odnosu percipirane vrijednosti spomenika i poštivanja konzervatorskih načela 19. i 20. stoljeća na primjerima iz slikarske i kiparske baštine u Hrvatskoj govorila je dr. Višnja Bralić. Dr. Marko Špikić dao je teorijski okvir cijeloj raspravi, dok su mr. Alan Brun i Đeni Gobić Bravar prezentirali projekte obnove u Puli i Zagrebu koji tek očekuju realizaciju.

Participacija javnosti

Kroz primjer projekta obnove sklopa stambenih zgrada Ivana Vitića u Laginjinoj ulici u Zagrebu, Braun je ukazao na osobitosti zaštite i obnove graditeljskog naslijeđa Moderne, upozorivši na nepostojanje sustavnog istraživanja i zaštite građevina iz ovog razdoblja, kao i skromna domaća, ali i međunarodna iskustva na području njezine obnove. U odnosu na kulturna dobra iz ranijih razdoblja, kod ovih je karakteristična i značajna zastupljenost privatnog vlasništva. No, povoljna je okolnost da je izvorna projektna dokumentacija bolje očuvana i lakše dostupna, a ponekad postoji i mogućnost konzultacije s

autorima projekata ili njihovim suradnicima. Tako je i u slučaju projekta obnove Vitićevog stambenog sklopa konzultirana njegova udovica, što je olakšalo odluku da se problematične drvene rebrnice zbog kojih čuveni Vitićev neboder nikad nije dobio uporabnu dozvolu, a neki su stanari bili osuđeni i na život u mraku, zamijene aluminijskima. Naime, njegova je supruga potvrdila da je autor upravo takvo rješenje izvorno i planirao, ali ga je tadašnji investitor smatrao preskupim.

Na primjeru projekta revitalizacije i rekonstrukcije malog rimskog kazališta u Puli, Đeni Gobić Bravar ukazala je na nedoumice koje proizlaze iz nedefiniranog konzervatorskog stava treba li ovaj spomenik sačuvati kao arheološku ruinu ili pretvoriti u živu pozomicu. Pritom je pokazala više različitih primjera sličnih evropskih kazališta, među kojima se kao posebno zanimljiv ističe primjer iz Valencije, gdje su nadležne službe za zaštitu spomenika raspisale poziv građanima da glasaju za ili protiv projekta koji slijedi konzervatorska pravila, ali izgleda očajno. Međutim, javnost ga je odabrala, a kad ga je nova uprava kazališta odlučila srušiti, građani su još jednom stali u obranu projekta, potpisivanjem peticije. Ovaj primjer između ostalog otvara i pitanje participacije javnosti u donošenju odluka o kulturnoj baštini, a neke je asociirao na slučaj bespravne nadogradnje Kule Cipicco u Kaštel Novome, očiti primjer devastacije, za koji su građani palili svijeće nakon odluke da se neprimjerene intervencije uklone i kula vrati u izvorno stanje.

Podijeli Facebook Twitter RSS Pošalji Preporučiti Ispiši

Komentari

Morate biti prijavljeni ako želite ostaviti komentar. [Prijavi se](#) / [Registrij se](#)

Facebook login

Iz kategorije: **Kultura**

[Pogledaj sve](#) >

IZLOŽBA U UMJETNIČKOM PAVILJONU
Slikarica Nasta Rojc vratila se kući

DOK NAS SMRT NE RASTAVI
Sinteza života i kazališta

ROVINJ PHOTODAYS
Spoj kulture i turizma

DOBITNICA "OLD FEN-A" ZA TRAJNU IZVRSNOST
INTERVJU Vera Zima: Četrdeset godina ne može zbiti u dvije minute

DRUŠTVENA ODGOVORNOST
Glavna tema 7. Subversive festivala "Moć i sloboda u doba kontrole"

KARDIOGRAM LJUDSKE NEMOĆI
Jelčićeva predstava "K'o rukom odneseno": Pravo malo remek djelo

Izbor urednika

Oprez, ovako vas trgovci varaju!	Naturistički "ekstremist" Rajsku cestu u Malinskoj	BLOG Porez na štednju - najbolji potez Milanovićeve Vlade	NE ulaznicama: Učka svima, a ne samo njima	Obračun s elektronskim cigaretama

[POVRATAK NA VRH](#)

[mapa weba](#) >

[Impressum](#) > [uvjeti korištenja](#) > [pretplata](#) > [oglašavanje](#)

Vijesti	Komentari	Sport	Scena	Kultura	Lifestyle	Sci-Tech	Multimedija	Info-Fun
Rijeka	Reagiranj	HNL	Elektro	Ostalo	Auto-moto	Znanost	Foto	Horoskop
Regija	Blogovi	Vodeni sportovi	Moda	Izložbe	Nautika	Tehnologija	Video	Zanimljivosti
Zagreb	Osvrti	Tenis	Showbiz	Književnost	Gastro			HAK
Hrvatska	Kolumne	Košarka	Film	Kazalište	Zdravlje & ljepota			Informator
Gospodarstvo		Rukomet	TV		Dom i vrt			
Svijet		Nogomet	Glazba					
Crna kronika		Ostali sportovi						
Tem e	Ostalo							
Tomislav	Maškare 2014.							
Horvatinić	Maškare 2011.							
NK Rijeka	Ajme meni							
Švicarski franak	Ankete							